

**Mbete kí njèkungì joo kí Pol
ndàngì adi
Timote
Ta-je kí dɔ mbete-ti kí
njèkungì joo kí Pol ndàngì
adi Timote**

Mbete kí njèkungì joo kí njèkɔwkulə Pol adi Timote kinlé to dɔbɔy ta kí idə Timote kete bá kadi 'tol-é bɔy. Ɛ isi dangay-ti mɛɛ bebo Rɔm-ti isi ngəbi kadi 'tol-é. Ɛ ndàngì mbete lé kɔɔ kulə-né dingəm mɛɛ Timote-ti kadi-é uwə rɔ-é ngə mɛɛ kadmɛɛ-ti rəm, bá mɛɛ kullə-ti lə 'Babe rəm. Kaglo-é-ti kinlé, Timote isi ɔr nɔ njèkəwnɔ-je kí bebo Epeji-ti ya bɔy. Mbete-je kí rangi nɔ kí Pol ndàngì lé, ɛ pa ta lə ra kí Timote ra siə mɛɛ-é-ti. Dɛ kí joo kinlé, 'ra kullə natì kɔɔ ta lə 'Babe. Pol ba Timote ngon-é kí mɛɛ kadmɛɛ-ti titi kí ba-é-né mɛɛ mbete-ti kí dɔsɔy kí ndàngì adi-é lé. Tò ndaa-ti rəsi kí Pol ində Timote kí to ngon basa kí njèra siə kullə kin dan kəm-é-ti ə ndigì kadi-é ra kullə majì kí kete-kete. Ta kí lo kɔr-é-ti kí 1-2 lé, tò kadi lé dan kɔ-je-ti kí dɔkaglo-ti kí bone, kì né-je kí to rɔ ya kàrè to kuwə rɔ ngə ya. Pol un nétoji-je nɔ bá pa-né ta kí dɔ kuwə rɔ ngə-ti: Asgar, njèkayngɔdi lokində dirə-ti, njèndɔr, njèrakullə, bá ɛ pa ta kí dɔ rɔ-é-ti ya tɔ, kɔɔ ngɔdi kí ɛ ay kaglo kisi-é kì dɔ-é taá. Ta kí lo kɔr-é-ti kí 3-4 lé to ta-je kí sobi dɔ kɔ-je kí

à ree kí ree bøy, bá maji læ ka do ndi-ti rəm, bá kilə kuji do ta-ti læ Lubə rəm. Pol pa ta læ kiŋə-
 na ta təl ta mbete-ti liə, ngà ɛ ində meɛ-é-ti kí
 Timote à kow koo-n'è bebo Rəm-ti ə ɛ idə-é ta-je
 na do kow-ti kí à kow koo-n'è lé. To mbete kí ɛ
 ndàngi adi dow káre-rè ya ngà təl to mbete kí
 ulə dingəm meɛ njékadmɛɛ-je-ti kí bone bè ya
 lay.

Lapiya kí Pol ra

¹ Mə Pol, njəkowkulə læ Jeju Kristi, kí go ndigi-ti
 læ Lubə kadi m'ilə mbe kunmindi læ Lubə kí sobi
 do kiskəm kà takul nam kàdì Jeju Kristi-ti, ² †bá
 m'ndàngi mbete kin m'adi-i i Timote kí m'oo-i ki
 ngon-m bè, kí m'ində-i dan kəm-m-ti. Kadi Lubə
 kí Bobi-ji de kà 'Babe læ-ji Jeju Kristi d'adi ramaji,
 kà koo kəmtondoo, kà lapiya læ-dé nà y sə-i.

Oiyo kí Pol ra Lubə

2Ti 2:1-12; Epe 1:3-7; 2Te 2:13-15

³ Lubə kí ka-m-je 'pole-é bá m'un do nja-dé kà
 tagir kí maji lé, m'ra-é oiyo kdo ta læ-i. Loki m'isi
 m'pa siə ta ndoo-je kà kada-je lé, m'nal kilə ri-
 i dan-ti al. ⁴ Loki meɛ-m ole do man nɔ-ti læ-i
 rəmə, bo koo-i ya ra-m loti-loti kdo kadi rənəl
 rusi-né meɛ-m. ⁵ †Meɛ-m tò géréré do kadmɛɛ-
 ti læ-i kí to kadmɛɛ kí kədkəm goto-ti, kí tò meɛ
 ka-i kí dené Loiyisi-ti ya kete rəm, bá tò meɛ kɔ-i
 Enisi-ti rəm tɔ. Kadmɛɛ kinlé, m'gə maji kí tò
 meɛ-i-ti tɔ.

Ta dingəm kí Pol adi Timote

† 1:2 1:2 Knj 16:1 † 1:5 1:5 Knj 16:1

⁶ Gin-é kin bá m'ulə dingəm meɛ-i-ti, kadi ulə pər kuti kadjare-ti kí Lubə adi-i loki m'ində-né ji-m dɔ-i-ti lé. ⁷ Kdɔtalə ndil kí Lubə adi-ji lé, to ndil bəl al, ngà to ndil tógi rəm, ndil ndignə rəm, bá ndil gosi rəm tɔ. ⁸ 'Adi rɔ-i sɔl-i dɔ pa ta-ti lə 'Babe kadi dow-je al rəm, 'adi rɔ-i sɔl-i dɔ-m ma-ti kí d'uwə-m dangay-ti kdɔ ta kí sɔbi dɔ-é kin al rəm tɔ. Ngà kadi 'ingə kò sə-m kdɔ Poyta kí Maji, kè takul tógi lə Lubə. ⁹ E bá aji-ji rəm, ba-ji kadi j'təli dow-je kí j'aai njay, kè takul kullə ra-ji-je al, ngà kí go kojra-ti liə ɛ ya rəm, kí go maji-ti kí ɛ ra sə-ji kè takul nam kàdì Jeju Kristi-ti low lə low-je nɔ†. ¹⁰ Ramaji kinlé, Lubə adi tɔji rɔ-é kí ngosnè-ti kin kè takul ree lə Njèkaji-ji Jeju Kristi kí tətì rɔ koy ə tɔji kiskəm kí sartagangi kè takul Poyta kí Maji. ¹¹ †To ta lə Poyta kí Maji kinlé bá Lubə ində-m-né kè njèndó dow-je ta liə rəm, njèkɔwkulə rəm, bá njèndó né dow-je rəm tin. ¹² Adi to né kin bá, m'ingə-né kò tin. Ngà rɔ-m bá sɔl-m dɔ-ti al, kdɔ m'gə ɛ kí m'adi-é meɛ-m rəm, bá m'gə maji kí ɛ ɔw kè tógi kadi ngəm-né né kí maji kí ɛ inə ji-m-ti sar ndɔ təl Jeju-ti rəm tɔ.

¹³ Gə ta kí tɔgrɔ-ti kí 'oo ta-m-ti lé, ɛ ya 'uwə ngə kè takul kadmeɛ rəm, kè takul ndigi dow-je kdɔ nam kí i 'nam kàdì Jeju Kristi-ti. ¹⁴ Né kí maji kí tò ji-i-ti lé, 'ngəm kè takul Ndil kí aa njay kí isi meɛ-ji-ti lé.

Kuwə rɔ ngə lə Onejipɔr

† 1:9 1:9 Epe 1:3-7 † 1:11 1:11 1Ti 2:7

15 I 'gə maji kí dɛ lay kí d'isi dɔnangi Aji-ti 'tusi-m d'inə-m, adi dan-dé-ti lé to Pijel dɛ kɪ Ermojen. 16 Kadi 'Babe adi koo kəmtondoo liə nɔy kɪ dow-je kí mɛɛ kəy-ti lə Onejipɔr. Kdɔtalə taá-taá ya isi sɔl mɛɛ-m rəm, bá rɔ-é sɔl-é kɔ sil kí d'ilə-m kin al rəm tɔ. 17 Ngà loki ɛ ree bebo Rəm-ti lé, ɛ sangi-m kɪ rɔ tungə-é ya sar ingə-m. 18 Né-je lay kí Onejipɔr ra adi-m bebo Epeji-ti lé, i 'gə maji itə dow-je lay. Kadi 'Babe adi koo kəmtondoo liə nɔy siə ndɔ gangta-ti liə.

2

Né-je kí tuwə kadi njèkadmɛɛ ndaji

1 I Timote kí m'oo-i kɪ ngon-m bè lé, 'uwə rɔ-i ngə mɛɛ maji-ti kí Lubə ra sə-ji kɪ takul nam kí j'nami kàdɪ Jeju Kristi-ti kin. 2 Néndó kí 'oo tam-ti kɪ mbi-i takəm kosi dow-je-ti lé, 'ndó dow-je kí njéra né kí tɔgrɔ-ti kí d'a kasi ndó dow-je kí rangi tɔ. 3 'Ingə kɔ sə-m tanə asgar kí maji lə Jeju Kristi bè. 4 Dow kí andi asgar-ti lé, à kɔr rɔ-é kɔgi mɛɛ kullə-je-ti lə dow-je kí kare, kdɔtalə ɛ à ndigi kadi n'ra né kí nəl njèkun-n'è asgar-ti. 5 Bè ya tɔ, dow kí ində dirə ngɔdi lé, à kay kɪ gangi-é kí d'ɔji kadi toki kay-né lé bane, al rəmə à nal nékugə dɔji-é. 6 Rəm bá njèndɔr kí njèkɔɔ rɔgi-rɔgi ta ndɔr-ti lé, tɔ kadi ɛ ya ijə kandi né ndɔr liə dɔsɔy. 7 I Timote, ta-je kí m'idə-i kinlé, 'laji dɔ-ti maji 'oo, ə 'Babe à ra sə-i kadi 'gə mɛɛ né-je kin lay.

8 'Adi mɛɛ-i ole dɔ Jeju Kristi-ti kí to ngonka Dabidi. Jeju lé, Lubə adi-é tɔsi ndəl ində lo tɛɛ,

titi kí Poyta kí Maji kí m'isi m'ilə mbe-é pa-né ta-é lé. ⁹ To ta lə Poyta kí Maji kinlé bá m'ingə-né kò sar d'ilə-m-né sil tanə kì dow kí təl dow bè tin. Ngà ta lə Lubə lé, dow ilə-é sil al. ¹⁰ Gin-é kin bá m'ore-né mee-m ngə do né-je-ti lay, kdotalə dow-je kí Lubə mbəti-dé, kdə kadi də kàrè d'ingə kaji kí tò rə Jeju Kristi-ti, kì riβa kí sartagangi tə.

¹¹ Ta-je kí m'ow kì pa kinlé, to ta-je kí təgrə-ti ya: Kinə j'oyi nati kì Kristi lé,

¹² †j'a kisi kəm nati siə tə.

Ə kinə j'uwəi rə-ji ngə rəmə, j'a kəi be nati siə tə,

Ngà kinə j'naji j'painè j'gəi-é al rəmə, ɛ kàrè à naji panè n'gə-ji al tə.

¹³ Kinə j'ai do kunmindì-ti lə-ji al kàrè ɛ ə gərərə do kunmindì-ti liə.

Kdotalə ɛ, à pa ta mindì-é joo al.

Njèra kullə kí 'nə-é 'gə-é maji

1Ti 1:3-7,18-20; Tit 1:10-16; 2:11-15; 2Pi 2:1-22

¹⁴ 'Oo maji, né-je kí kadi 'ole mee dow-je do-ti, 'ndəji-dé-né nò Lubə-ti ən: Kadi d'isi ta 'gaki-nə do ngan ta-je-ti al, kdə maji-é goto, ngà isi tuji dow-je kí d'isi 'yəl mbi-dé d'oo-né. ¹⁵ 'Uwə rə-i ngə kadi 'ə nò Lubə-ti titi dow kí 'nə-é d'oo adi to dow kí asi rəm, titi njèra kullə kí rə-é sol-é do kullə-ti liə al, adi ɛ ndó dow-je ta kí təgrə-ti lə Lubə kì gangi-é berere-berere. ¹⁶ 'Or rə-i ngərəngi kəgi mee tatidə-je-ti kí mee wəy kare kí to ta-je kí tò nɛ takəm Lubə-ti, kdotalə dow-je kí d'ində rə-dé ta-ti lé, d'ow kì kete par-par

† **2:12** 2:12 Mat 10:33; Luk 12:9

mɛɛ né ra-je-ti kí ilə kuji dɔ Lubə-ti al. ¹⁷ Dowbé-je kinlé, néndó lə-dé ɔw ki kete-kete tana kɪ dɔ basrangɪ kin ya bè. Imene-je kɪ Pilɛti 'to dow-je kí dan-dé-ti. ¹⁸ Imene-je kɪ Pilɛti lé, 'ndəm rəbi ta kí tɔgrɔ-ti adi d'ur wale. Dɛ 'pa titi kí Lubə adi dow-je 'tɔsi ndəl d'ində lo tɛɛ ngá bè. Beba 'təl dɔ dow-je nɔ adi d'ilə kadmɛɛ lə-dé kɔgi. ¹⁹ Bè ya kàrè, gin kəy kí Lubə ində adi ngá kəng-kəng lé, ɔ gərərə. Gin kəy kinlé 'ndàngɪ ta-ti 'panè: «'Babe gə dow-je liə gɔw»
ə «Dow kí rá-rá kí panè n'to dow lə 'Babe rəmə, kadi dowbé mbatɪ né ra kí njururu al.»

Bay-je lə dené kɔmolé

²⁰ 'Oo bè, mɛɛ kəy kí boy lé, bay-je kí d'ubə kɪ lɔr, kɪ bay-je kí d'ubə kɪ là ya par b́a tɔ-ti al, ngá bay-je kɪ to kagi b́a 'tɔl, kɪ bay kí d'ubə kɪ anji-je kàrè tɔ-ti tɔ. Bay-je kí dan-ti-je lé, to bay kɔmolé, ngá bay-je kí nɔ-je to bay ra kullə-je kí kare tɔ. ²¹ Beba kinə dow aa rɔ-é dɔ né-je-ti kí maji al kin rəmə, dowbé toki bay kɔmolé kí d'ɔr d'ində tagay d'adi Lubə, ɛ toki bay kí maji ra kullə kí ba-é ngəm pèrèrè kɔ ra-né kullə kí rá-rá ya kí maji kin bè.

Ta kí sɔbi dɔ ngonnjèkullə lə 'Babe

²² Timote, 'ɔr rɔ-i ngərəngɪ kɔgi mɛɛ bɔ né-je-ti kí maji al kí isi ra basa-je kɪ mandi-je ə i 'sangi kadi 'ra né kí njururu, kadi 'ində mɛɛ-i dɔ Lubə-ti, kadi 'ndigi dow-je rəm, kadi 'isi kɪ lapiya kɪ dow-je kí 'nɔ ba 'Babe kɪ mɛɛ-dé kí káre-rè rəm tɔ. ²³ Tanaji-je kí kɔgi kare kɪ tanaji-je kí dɔ mbé-ti lé, 'ɔsi ngərəngɪ kɔgi, kɔ à ree kɪ kɔl-nɔ.

24 Ə dow kí to ngonnjèkullə lə 'Babe lé, to dow kí à ndigi kəl-nə al. Ngà ɛ à to dow noji rɔ dow-je-ti lay rəm, à to dow kí asi ndó dow-je né rəm, bá à to dow kí njèkilə mee-é dɔ madi-é-ti pɔ rəm tɔ. 25 Ɛ à kəl kì njémbati ta-je kì ta kí səl ləm-ləm; kdɔtalə dɔmaji ə Lubə à ra sə-dé kadi d'ingə panjiyə-dé kí maji al kɔgi ə 'təl 'ree dɔ ta-ti kí tɔgrɔ-ti gogi, 26 kadi loki kəm-dé ijə dɔ né ra-dé-je-ti kí dɔ mbé-ti lé rəmə, 'tɛɛ kɔgi mee gum-ti lə Sú kí uwə-dé gin tógi-é-ti adi d'isi 'ra ndigi liə.

3

Ta kí dɔ kaglo-je-ti kí dɔbəy-ti

1 Timote, kadi i 'gə kí mee ndɔ-je-ti kí dɔbəy-ti lé, lo à nga nə. 2 Kdɔtalə dow-je d'a to njéyər-je, d'a to m'oy yo là-je, njékun ta rɔ-dé-je, njékində kadi-dé-je, njépa takɔbi kì Lubə, njékɔsi ta njékoji-dé-je, njéra oiyo al-je, njénədi Lubə, 3 d'a to dow-je kí kɔ lə dow usi-dé al, njékoo kəmtondoo lə madi-dé-je al, njékulə ta ndil dow-je-ti, njékore mee-dé al-je, njéməɛkati-je, njéba lə njéramaji-je, 4 njékun dɔ dow-je, njékində kungəsa-je, njéngɔm-je, dow-je d'a ge né kí adi-dé rənəl tɔy ndigi Lubə. 5 Dow-je d'a ba rɔ-dé njékilə kuji dɔ Lubə-ti ya, ngà d'a mbati né kí njékadi tógi kuji kí kilə dɔ Lubə-ti. 'Or rɔ-i ngərəngi kɔgi rɔ dowbé-je-ti kinlé. 6 Kdɔtalə dɛ kí nə-je dan-dé-ti 'tandi mee kəy-je-ti rəmə, dené-je kí njétógi kasi al, kí majal ɔ be dɔ-dé-ti rəm, kí 'to dené-je kí bo né-je kí gay-gay ra-dé loti-loti kinlé, d'usi mee gum-je-ti lə-dé. 7 Dené-je kinlé, d'ingə néndó kì ndɔ-é ndɔ-é ya, ngà nja

kàre ya kàrè 'gə ta kí tɔgrɔ-ti lé yéróró al. ⁸ Titi kí ndɔki Janesi-je kɪ Jambresi d'osi-né Moiyiji kɪ ta lé, bè ya tɔ, dowbé-je kinlé d'osi-né ta kí tɔgrɔ-ti ngərəngi tɔ. De 'to dow-je kí dɔ-dé goto rəm, kí sɔbi dɔ kadmɛɛ rəm, 'to dow-je kí kare kɔgi ya bè. ⁹ Adì d'a kɔw kɪ kete-kete nda al. Kdɔtalə mbó lə-dé lé, à tò ndaa-ti rəsi takəm dow-je-ti lay, tanə kɪ 'lə dow-je kí joo kinlé bè tɔ.

Ka gərərə dɔ néndó-ti kí tɔgrɔ-ti

2Kɔ 6:3-10

¹⁰⁻¹¹ †Ngà i lé, né kí m'ndó dow-je rəm, panjiyəm, kɪ kojra-je lə-m, kɪ kadmɛɛ lə-m, kɪ kilə mɛɛ dɔ madi-é-ti lə-m, kɪ ndigi kí m'ndigi dow-je rəm, kuwə rɔ ngə lə-m, kɪ kəm-m kí dow-je d'ulə ndoo, bá kɔ-je lə-m lé, to né-je kí i 'ində kəm-i go-ti berere-berere 'oo maji. Mɛɛ bebo Antiosi-ti, kɪ Ikoniyom, kɪ Listrə lé, kɔ kí rá bá m'ingə al wa? Kulə kəm ndoo kí rá bá tɛɛ dɔ-m-ti al wa? Bè ya kàrè, 'Babe ɔr-m-ti lay ya ilə-m taá. ¹² Bè ya tɔ, dow-je lay kí 'ndigi kadi kisi dɔ taá lə-dé ilə kuji dɔ Lubə-ti kɪ takul nam kadi Jeju Kristi-ti lé, dow-je d'a kulə kəm-dé ndoo. ¹³ Ngà dow-je kí njémɛɛndul-je, kɪ njékəɔta-je lé, d'a kɔw kɪ kete nɔ mɛɛ né ra-ti kí maji al par-par, kur-né dow-je kí rangi wale rəm, bá de ya kàrè dow-je d'a kur-dé wale rəm tɔ†.

¹⁴ Ngà i lé, néndó-je kí i 'ingə ə i 'gə kí to néndó kí tɔgrɔ-ti, bá dow-je kí i 'ingə rɔ-dé-ti kàrè i 'gə-dé maji kinlé, ɛ ya 'a dɔ-ti. ¹⁵ Ngon-i-ti nɔ ya, mbete kí aa njay kí à kadi-i kəmkaa kí à tɛɛ sə-i

† **3:10-11** 3:10-11 a Knj 13:14-52; b Knj 14:1-7; d Knj 14:8-20

† **3:13** 3:13 Knj 20:28-31

kaji-ti k̀i takul kadmeꝛ Jeju Kristi lé, i 'gə maji. ¹⁶ Mbete kí aa njay ðikti lay ya Lubə adi Ndil-é ɔsi dow-je bá 'ndàngi ə maji asi gaki kɔɔ ndó dow né rəm, kadi uwə dow k̀i ta rəm, ilə dow rəbəə rəm, ɔji dow né ra kí njururu, ¹⁷ kɔɔ kadi dow lə Lubə ɔr-né mir-mir rəm, bá kadi asi ra-né kullə-je lay kí maji rəm tɔ†.

4

Ta kí ɔɔbi dɔ ndó dow-je ta lə Lubə

¹ Kɔɔtalə təl lə Jeju Kristi kí à təl rəm, kɔɔtalə kɔɔbe liə kí à ree rəm lé, m'un ndu m'adi-i ǹɔ Lubə-ti, k̀i ǹɔ Jeju Kristi kí t̀ɔ kadi à gangta dɔ dow-je-ti kí d'isi kəm, k̀i dɔ dɛ-ti kí d'oy lé, ² kadi 'ingə kəm lo-je lay kí maji əse kí maji al kàrè, 'ndo dow-je ta lə Lubə par-par ya. I 'ndó dow-je né k̀i meꝛ kí kilə dɔ madi-é-ti p̀ɔ uwə-dé-né k̀i ta, 'ndàngi-dé-né dɔ majal-ti, bá 'ulə-né dingəm meꝛ-dé-ti rəm tɔ. ³ Kɔɔtalə kaglo madi à ree ǹɔɔ kí dow-je d'a mbati néndó kí tɔgrɔ-ti. Ngà d'a mbəti dow-je ǹɔ kí go meꝛ ndigi-ti lə-dé dɛ ya kadi 'to njéndó-dé né-je kɔɔ kadi 'bɔr gidi-dé k̀i ta-je kí nəl-dé nəl-dé bane. ⁴ Ta kí tɔgrɔ-ti lé, d'a kun mbi-dé kində rangi kɔɔ koo al, rəmə tasu-je bá d'a yəl mbi-dé kɔɔ koo-né. ⁵ Ngà i lé, meꝛ né-je-ti lay ya, 'ində kəmkaa dɔ rɔ-i-ti, 'ɔ dingəm dan k̀ɔ-je-ti, 'ra kullə kí njèkilə mbɛ Poyta kí Maji à ra, bá 'ra kullə lə-i adi idi maji rəm tɔ.

Ta lə ngɔɔdi lə Pol Plp 1:20-23

---

† 3:17 3:17 2Pi 1:19-21

⁶ Ngà mā rəmə m'adi rə-m toki man nduu kí 'mbəl dɔ né gugi né-ti bè, adi ndɔ lə-m nàỳ ngɔsi ngá*. ⁷ Mā m'rɔ rɔ kí maji, m'tɔl ta ngɔdi lə-m, m'ngəm kadmɛɛ lə-m. ⁸ Un kuti-é nè kinlé, nàỳ kadi ndɔ gangi ta-ti ə 'Babe kí to njègangta kí njururu adi-m nédɔji-m kí to nédɔji kullə ra kí njururu. Mā kì kár-m bá à kadi-m al, ngà à kadi dow-je lay kí mɛɛ-dé tò səl dɔ ndɔ ree-é-ti lé tɔ.

Ndəgi ta-je kí Pol idə Timote

⁹ 'Uwə rɔ-i ngə kadi 'ree kalangi 'ingə-m; ¹⁰ †Kdotalə Demasi† tusi-m inə-m kɔgi, kəmnda né-je kí dɔnangi-ti nè ra-é n̄a adi ɔw bebo Tesaloniki-ti; Kresasi ɔw Galati; Titi‡ ɔw Dalmati; ¹¹ †Luki ya kì kár-é bá isi sə-m nè. Loki 'ɔw kì ree rəmə, 'adi Marki ree sə-i. Kdɔ ɛ to njera sə-m dɔ kullə-ti. ¹² †M'ulə Tisiki bebo Epeji-ti. ¹³ †Loki 'ɔw kì ree rəmə, 'ree kì kubi kul lə-m kí m'inə bebo Troasi-ti kəy lə Karpusi, bá 'ree kì mbete-je lə-m tɔ; ə né kí boy n̄a lé, 'adi mɛɛ-i oy dɔ mbete ndaá-je-ti lə-m al. §

¹⁴ †Alegjandrə kí to kodi kuwə né lé, ra sə-m majal n̄a. 'Babe à ra siə né kí go kullə ra-é-je-ti

* **4:6** 4:6 Pol un rɔ-é ɔji-né man nduu kí 'mbəl dɔ né-ti kí d'adi kdɔ gugi-né né bá pa-né ta kí dɔ koy-é-ti (Tɛt 29:38-42; Kni 15:1-10; Plp 2:17). † **4:10** 4:10 a Kol 4:14; Plm 1:24; b 2Kɔ 8:23; Gal 2:3; Tit 1:4 † **4:10** 4:10 Demasi (Kol 4:14; Plm 24) Tit (2Kɔ 8:23; Gal 2:3; Tit 1:4) ‡ **4:10** 4:10 Titi (2Kɔ 8:23; Gal 2:3; Tit 1:4) † **4:11** 4:11 a Kol 4:14; Plm 1:24; b Knj 12:12,25; 13:13; 15:37-39; Kol 4:10; Plm 1:24 † **4:12** 4:12 Knj 20:4; Epe 6:21,22; Kol 4:7,8 † **4:13** 4:13 Knj 20:6 § **4:13** 4:13 Go lo-ti lə jipi-je lé, dow-je 'ra ndaá biŋé-je kì ndaá bati-je adi təl mbete adi 'ndangi né-ti. † **4:14** 4:14 a 1Ti 1:20; b Rɔm 2:6

ya tɔ. ¹⁵ I ya kàrè, 'oo go rɔ-i rɔ-é-ti, kdotalə ɛ ɔsi ta néndó lə-ji kɔsi kí ngà n̄a.

¹⁶ Kí dɔsɔy kí m'a m'pa-né ta dɔ rɔ-m-ti n̄ɔ njégangta-je-ti lé, dow káre ya kàrè a go-m-ti al. Ngà dɛ lay ya 'tusi-m d'in̄ə-m kɔgi. Kadi Lubə tidə kɔr majal-é dɔ-dé-ti al. ¹⁷ To 'Babe ya bá a go-m-ti, adi-m tɔgi kdɔ kadi m'pa ta liə lay kdɔ kadi dow-je kí 'to jipi-je al d'oo. 'Babe taa-m ta bɔl-ti* ilə-m taá. ¹⁸ 'Babe à taa-m kilə-m taá ta né-je-ti kí maji al lay ya rəm, bá à kaji-m kdɔ kɔbe liə kí dɔrɔ-ti rəm tɔ. Kadi riɓa to 'liə ya k̄i dɔ bal-bal! Amɛn!†

Lapiya-je kí ra

¹⁹ †Ra lapiya Priska-je k̄i Akilasi adi-m rəm, bá 'ra lapiya dow-je kí mɛɛ kəy-ti lə Onejipɔr rəm tɔ. ²⁰ †Erasti n̄ay bebo Korɛnti-ti, ə Tropim bá m'in̄ə-é bebo Mile-ti kdotalə rɔ-é to-é.

²¹ 'Uwə rɔ-i ngà kadi 'ree kete n̄ɔ n̄ay kul-ti. Ebulusi-je, k̄i Pudasi-je, k̄i Linusi-je, Klodiya-je, k̄i njékadmɛɛ-je lay ya 'ra-i lapiya tɔ.

²² Kadi 'Babe adi mɛɛ-i usi nangi. Kadi ramaji liə n̄ay sə-si.

---

* **4:17** 4:17 Pol pa ta lə bɔl kí d̄a al, ngà pa ta kinlé sobi-né dɔ ngar-je kí 'sanḡi kadi 'ra-é maji al. † **4:18** 4:18 Mat 10:18-20 † **4:19** 4:19 a Knj 18:2; b 2Ti 1:16,17 † **4:20** 4:20 a Knj 19:22; Ròm 16:23; b Knj 20:4; 21:29

Ta lə Lubə Kunmindí kí Sigi
Mango: Ta lə Lubə Kunmindí kí Sigi (New
Testament)

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Mango)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

a2451d3b-54b4-50ec-847f-e964bc48641a